

Бүгү чурттарнын пролетарийлери. каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-нин Дээди
Соединин болгаш Министрлер Чөвүлелинин органы

№ 66 (11564)

1981 чылдың март 19, четверт

1925 чылда
үндүрүлгөсү

Өртүз 2 көп.

УДУРТУКЧУ СПЕЦИАЛИСТИН РОЛЮ

Амгы үеңи ажил-агый удуртукчузу—ол чүгө эки специалист, инженер азы экономист эвес, а харын политика болгаш ажил-херек талазы-биле бедик шынарларлыг болур ужурулуг. «Бистин мурну-вуста турар турар айтырларны шийирлээр, бисте бар аргаларны ажыглаары хөйүңде-ле улус ажил-агыйын удуртуунун деннелинде, планнааш-кыннын болгаш эргелен башкарынын деннелинде хамааржыр»—деп, СЭКП-нин XXVI съездининге СЭКП ТК-ның Отчет илеткелинге эш Л. И. Брежнев чугаалаан.

Удуртукчу кижилер бүрүзү-ле ажилдын ленинчи стилин, эргелен башкарынын ленинчи эртемни анык өөренип алыр ужурулуг. Удуртукчунун үдүлгө-гези—бүгү-ле чаа, муракчы чүүлдерин идепкейлиг деткирни, олар үеңе өтүр көөрү болур.

Бистин чуртта дөрт миллион хире кижилер инженер дипломун. Бүгү ажилчы чоннар-биле кады олар техниктиг-депшилген шапкынчылары, бүдүрүлгенин ажыктын болгаш ажилдын шынарын бедидер дээш демиселде киржиң турар.

Онгу беш чылда бистин республиканын үлетпү-рунде тускай ортумак болгаш дээди эртемниг специалистерин саны 18 хуу өскөн болгаш 1884 кижилер четкен, оон иштинде дээди эртемниг кижилер—457. Специалистерин 71 хуузу инженерлер болгаш техниктер бооп турар. Бир эвес үлетпүрде ажилда турар 100 кижинин арасында ортумак-биле 15 специалист санаттын турар болза, ол көргүзүт «Каа-Хем» разрезте 21, Тыванын электр четкилеринде—27, «Тыва кобальт» комбинатта—20 специалист оонажып турар. 1975 чыл-биле деннээрге, ортумак болгаш дээди эртемниг херээжен специалистерин саны 108 хуу өскөн. Чүгө үлетпүрде бестин специалистерин 124 хуузу үндэсин чурттакчылар бооп турар. Үлетпүр бүдүрүлгелеринин удуртукчуларын 514 хуузу дээди, 331 хуузу—ортумак тускай эртемниг болгаш чүгө 135 хуузу ажил-херек кырынга өөрөнгөн практик кижилер бооп турар. Республиканын транспортунда болгаш харылаа албан черлеринде бо хүннерде 227 инженерлер болгаш 889 техниктер ажилдап турар.

Бодунун ажил-херезин ык билер, удуртулганы бедик деннелге боттандырып турар специалист удуртукчулар бистин республикада эвээш эвес. Чижээ, «Тыва кобальт» комбинаттын удуртукчуна Юрий Иванович Колетников туймалаан бээр улуг үр болбаан. Ыччалза-даа ол ам комбинатты бедик деннелге удуртуп турар, дуржулгалыг удуртукчу апарган. Ол инженер-металлург билигил болганда, эге бакында анаа-ла аппаратчы, оон соонда пех мастери, оон начальниги, алактын соонда—комбинаттың кол инженерин бооп ажилдааш-шаан, удуртукчу кадрларын эртер чадаларын шуптузун эртен. Ю. И. Колетников партия организа-циясынын дузасы-биле удуртукчунун эки шынар-ларын шийиндип ал, коллективке чогаадыкчы, ажил-херекчи байдалды түзүпүш шыдаан. Организа-цияны арга-мергежили бедик, коллективтин иде-гелин чедип албышаан, оон күжүн комбинаттын мур-нууда салдыган сорулгаларын чедикширини шийирлээрине мөөнени шыдаан. Оон түнелинде продукция сайгарарынын хемчээли 3,1 хуу кө-вүдүн, нинти продукция бүдүрери—3 хуу улгаткан болгаш продукциянын бот-үнези 17,4 хуу чингеве-шаан, кобальт концентраты кылыры 17 хуу немеш-кен. Юрий Иванович идепкейлиг хөй-иниңи, те-оретиктиг семинарнын удуртукчу, партия комите-динин болгаш СЭКП обкомунун кежигүнү, Тыва АССР-нин Дээди Соединин депутаты.

Бедик мергежилди, коллективинин чүгө ажил-херээ эвес, харын база оон кижилеринин дугайын-да сагыш човангыр болгаш планнын даалгаларын чүгө долдур эвес, ажыр күөсөдирин хандырып ту-рар удуртукчу-специалистер бисте эвээш эвес. Оларга «Каа-Хем» разрезтин кол инженери В. Х. Кара-оол, Кызылдың эът комбинатынын директору Б. М. Конуспаев, «Тыва даг-дугу» комбинаттын кол инженери Д. М. Савильев болгаш өскөл-даа хамааржыр.

Кадрлар-биле ажилды, оларнын кижизилдигин план өзүгээр шынгыш чорулуп турар черлерде удуртукчу специалистерин өзүлдөш шалыпкын бооп, оларнын ажил-херекчи шынарларын көстүп кээр. Ыччалза-даа удуртукчу ажилде депшиткен специалисттерин ажилын угбайн базар, арга-мерге-жилин бедиктес таварылгалар бисте ам-даа хөй бооп турар. Ол дээрге күш-ажылы коллективтер-нин партия организацияларын, удуртуп органи-зарнын кадрлар-биле ажилдын ленинчи принципте-рин шынгыш сагывай турарынын түнели-дир.

Бистин мурнувуста салдыган сорулгаларын че-диншигинин күөсеттинери специалистерден дыка хамаарылгалыг. Ыччангаш оларнын-биле ажилды экижидип сайзырангайдырар, оле партияны ки-чээңейни күөтөлдирери чугула. Удуртукчу специа-листин кол сорулгазы—бодунун бүгү-ле күжүн, дуржулгалын болгаш эртем-билиин партиянын хер-рээңге, улустун херээңге кызыгаар чок бараан болдурары болур. Олар боттарынын үеңер-чижээ-биле СЭКП-нин XXVI съездинин төөгүлүг ший-тирлерин болгаш он бирги беш чылдын планнарын амыдыралга боттандырыныче кижилерин мөөнээр ажурлуг.

СЭКП-НИН XXVI СЪЕЗДИНИН ШИИТ ПИРЛЕРИН—АМЫДЫРАЛГА!

ШТАБ ШЫҢГЫ НЕГЭЭН

Часы тарылгага кирер техника септелгезинин чо-руп турарын район штабы бодунун ээлчегил хуралын-га чугаалажып көргөн. Бо хүннерге чедир районунуң совхозтары 38 тракторну, 6 тарва комбайнын, 35 чүмү машиназын, 6 андазынын, 29 сөлдүк септеп белетизэ.

Тес-Хем районунуң ажил-агыйларынан «Тес-Хем» совхоз мурнуку удуртукчу чоруп техника септелгезин бедик темпиги кылып турар. Бо хүннерде ол совхозта трактор-ларын 96 хуузу, автомашин-наларын 88 хуузу, тарва комбайныны болгаш кожук машиналарын 100 хуу белет. Септелгезин темпиги болгаш шынарын «Чодураа» совхоз-тун механизаторлары көскү-зү-биле бедиктеп, трактор-ларын, кожук, машиналары-нын белеткелни доозар чы-гаан.

Техника септелгези «Кызы-гаар» совхозта (директору С. Я. Монге, кол инженер К. Ч. Шаравин) кожук кожук

темпиги чоруп турарын штаб бедиктеп. Бо совхозтун удуртукчу эртемниг кижилери чоруп контроль комитетинин болгаш штабын хуралында айткан чептерин эер та-лазы-биле кандыг-даа органи-зациясыг хемчеглер албаан. Фе-раль айнын дүзүгүндө сов-хозтун механизаторлары 2 тракторну, 1 автомашинаны Сельхозтехникага, бир сөлдү-кү-биле 5 ай иштинде сов-хозка 5 сөлдүк, 4 андазын, 3 култынаагач белең деп мелээ берген. А херек кырында ми-ла чангыс-даа кожук машина-на белең эвээш хыналдадан илерээ. Совхозта септелгезе ажилдап турар кижилер чок

болган. Харын-даа совхозтун тускай эртемнигери септел-гези организаастарынын орун-га, меге сан-мелээ берип тур-ган.

«О. Шынаа» совхоз (дирек-тору Н. Д. Балчый-оол, кол инженеринин түзүлгөсү Кү-селит турар Б. Чамалылай) база тракторлар септээр пла-ни белетип-ле 41 хуу авто-машиналар септээрин 53 хуу күөсөдип, кожужап турар. Нинти-биле районда трак-торларын 60 хуузу, автома-шиналарын 73 хуузу, тарва комбайнынын 50 хуузу, ан-дазынын 83 хуузу, сөлдү-каларың 75 хуузу септетти-ген.

Самагалдайа Сельхозтехни-ка каттыжышкыннын кол-лектив септелгезин бедик тем-пиги чорудуп турар. 5 ай-ларын иштинде ол бүдүрүл-гө совхозка 24 тракторну, 8 автомашинаны, төг саным ишме-чилерин болгаш бедидер-ин септеп берген.

Септээр тракторларын 89 хуузу Сельхозтехникага ола-жып турар, а совхозтар бо-тарыңа чүгө 4 тракторну септээр. Септелгезин шына-рын талазы-биле ол бүдүрү-лгенин азыга совхозтардан кожудалар хөй. «О. Шынаа», «Кызыгаар», «Тес-Хем» сов-хозтардан Сельхозтехникага септээр «Беларусь», ДТ-75 тракторлар, шимчедикчиле-р болбайн үрелген, чамалы-лар катат септелгезе кир-ген. Бо талазы-биле совхоз-тарын ижеңселген Сельхоз-техникага чангыс-даа акт-ор-ламалар кирбээр чептес. Со-луктаа пункттуг өргөтүп де-нелге чедир ажилдааш ту-руп, мыта солуктаа агыста-талы чок, септээр техникага мааталат талонун тымсыла-тып.

Районда тарва комбайны-нын септеп белеттээр ам-лаа дүзүлгөсү байдалаа түрүп турар. Чүгө «Тес-Хем» сов-

хоз 6 комбайн септеп алган, а «Чодураа» болгаш «Кызыгаар» совхозтар ону септээр аге-лөөн. Бо совхозтар Сельхоз-техникага септээр кожужап комбайнынын өскөп кожужа-лаа, өскөп бедидерлерин бол-гаш агыстаарын дүзүлгөсү-н оонааларын үскөп. Оон түнелинде Сельхозтехника 6 комбайн септээр планин күү-сөтпээ.

Ам эртен үеде 22 трактор-ну, 30 автомашинаны, 6 тарва комбайнын, 7 андазынын бол-гаш 8 сөлдүкү септеп белет-кээр талазы-биле бүгү-ле ор-ганизаастыг хемчеглерин алы-рып, оле механизаторларын күжүн мөөнөткө «Кызыгаар» болгаш «О. Шынаа» совхоз-тарын база Сельхозтехника каттыжышкыннын удуртук-чуларың штаб ичинге

К. ЛАПЧАА.
Тес-Хем район.

Хойдан-на хураган

АЖЫЛЫ ШАЛЫПКЫН

Бо чылдың социалист хуулазегин боттандыра дээш чарышты Тес-Хемде «О. Шынаа» совхозтун хойжулары бо хүннерге улам налбартаан. Оон түн-мелинде совхозтун төзүн 6321 хонкадан 6347 хура-ган бурун алдыган.

Коммунистерин съездизин ажыткынар хүн хойжуларын ажылын түнээш. Социалист чарыштын бирги черин анык

коммунист Валерий Жажмы-лайын бригаданы алган. Ук бригада төзүн 1722 хонкадан 1738 хураганга алган. Хой-жуларын мурнуку оодурун амынганда чус хойга оонаш-тыр 104 хураган алган Ком-мунист Доста-оол элээр турар. Кутузов Эренчик, Ту-мар Шудуу болгаш өскө-лаа мурнакчы хойжулар бо хү-нерде шынарын ажилдап ту-рар.

С. АРТЫНА.

ХУРАГАННАР МЕНДИ

СЭКП-нин XXII съезди-ни аттыг совхозтун хойжу-зу Сүге Сундеевич Саткин кодамында 310 баш тө-рүү хөй бар. Олаш шупту-зу оопапкан, 315 хураган налган алдыган.

Малчынын кодамында мал чөм чегире-биле дүжүрүп-

ген. Ыччангаш оон кодамында хойларын күш-деңгелди эки. Хураганларын өскөп, сула-биле кемгери, кара шайны хайылырлар берип турарыңда олар дүргөн өзүп доругуп ту-рар. Чаш хураганларын хүн-нүң-не даштын сери ааганга агаарлап турар.

АПРЕЛЬ 18: ЛЕНИНИн СУББОТНИК ХУНУ

ЭН БУДУРКУЧУЛУГ АЖЫЛДААР

Барың-Хемчикте «Хемчик» совхозтун ажил-ишчилери партия-нын XXVI съездинин шийирлерин амыдыралга боттандыра дээш база В. И. Лениннин төрттүңгө хүнүң-де бээр 111 чыл оюнга алдар болдурган коммунист суб-ботник апрель 18-те эрттирер дугайында Москванын мурак-чы бүдүрүлгө коллективтер-инин эгелээшкенин районга бир дугаарында деткип, ол күш-ажылы байырлап хүнүңде эи бедик бүдүрүлгө ажилдааш шийирлээр.

Совхозта «Кызыл суббота» хүнүн эрттирерини штайын тургускан, тус-тус коллектив-тер ол хүн ажилдаар черлерин тодараткан.

Совхозтун механизаторлары субботник хүнүңде 350 га чер-ин шыгын барып, 100 га черин акардып, 200 га черга тарва култуураларын чашты-парын планнап кылган болгаш ол хүн ажилдааш акшаңдын 250 рубль беш чылдын фон-дузунче шийирлерин шийир-лөөн. Ыйгалма СБФ-нин кол-лективин ол хүн 1024 кг сүттү сакп, күрүңгө дүжар.

Нинти-биле совхозтун ажил-ишчилери коммунист субботник хүнүңде 3000 ру-блдың аны-бүрү ажилдарын кылдып, он бирги беш чылды фондудунче 860 акшаң шал-чидер.

Х. МОНГУШ.

Барың-Хемчик район.

«ШЫНГА» ХАРЫН

ХЕМЧЕГЛЕРНИ АП ТУРАР

Бо чылдың февральда уңен № 40 «Шынга» «Партия эге организациязы» деп мурнуку чүгө эге ор-ганизацияларын кошкан ууртуп, оларнын ажылыныче чептес икчээңей салып келген СЭКП Тес-Хем, Өвүр база Тоңу, Наа-Хем райононуң «Тыва даг-дугу» тузат эргеленинде партияны шүгүмчүлөөн.

«Районнуң партия организа-циязынын адресинге шүгүмчү-лөш шының. Чүгүлү райком аппаратынын ажилдакчылары чөвүлөт хуралыга сагы-зып, чугаалашкан. Чүгө эге ажилынче чептестерин кыл-ла-зыр талазы-биле хемчеглерин ап турар.

Бо чылдын февраль 20-де совхозтарда партия организа-цияларын секретарынын семинарын СЭКП-нин XXV съездинин аттыг совхозта тускай план өзүгээр эрттирген. Совхоз бүдүрүл-гезинге, планын даалгаларын

күөсөдиринге коммунистерини авангарчы ролун бедидер, партияны сактарын күөтөлдө-рер талазы-биле хемчеглерин ап турар. Партияны хүрээл-гө шийин алышкынче, ажал ажилчыларын кодамы хуулаз аларынче икчээңей улга-тырган. Бо чылдын баштайгы ний алырында СЭКП-ге хү-лөп алдыганнар 71,4 хуу-зу ажилчылар болган.

РЕДАКЦИЯДА: ол-ла мурнуку чүгө шүгүмчүлөөн партияны Тес-Хем, Өвүр болгаш Тоңу райононуң планна база «Тыва даг-дугу» тузат эргеленинде партия-дан редакция амыдаа чедир когуур харынын албаан.

В. ДЫДРАШ-ООЛДУН фотолары.

Б. БАГЫТ-ООЛ.

Барың-Хемчик район.

